

D u a r t u m I I I .

An Confessarius in omni Casu teneatur servare Sigillum Confessionis.

S. I.

Altera Præstantur.

I. Sigillum confessionis nil aliud est, quam obligatio, qua Confessarius teneatur servare secretum de his, quæ audivit in confessione; quæ metaphorice vocatur sigillum: quia sicut, ne aliis palam fiat, solemus secreta oblatere sigillo; sic ætæna peccatorum Confessori concessita, perpetua silentii lege, quasi sacro & inviolabili sigillo obligari debent a Sacerdote, ne aliis innotescant.

II. Sciendum ergo est; Confessarium triplici præcepto obligari ad servandum sigillum confessionis, nempe, naturali, divino, & humano. Naturali: quia de jure nature est servare secreta sibi concessita, tueri famam proximi, & alteri non facere, quod tibi non vis. Divino: quia Christus confessionem instituit, noluit, eam esse odiosam, & moraliter impossibilem; ergo præcipit media ad hunc finem conducenda, inter quæ unum est secreti arcta custodia. Humano denique: quia Ecclesiæ strictissime præcipit secretum servari, & poenis quod violatoris puniat, ut Can. Sacerdos, de Poenit. dist. 9. ubi inquitur pro pœna depositio, & peregrinatio, & perpetua inclusio in Monasterio.

III. Ex quibus infertur, quod sicut qui furatur rem in loco sacro, velut in asylo depositam, non solum peccat peccato furæ, sed etiam sacrilegii contra religionem, & reverentiam loco debitam; ita qui violat sigillum confessionis, peccat, non solum contra jus naturale secreti, sed etiam contra religionem, & reverentiam sacramenti. Unde triplex peccatum committeret, qui illud violaret. Primum detractionis, quia infamaret proximum: secundum infidelitatis, non servans fidem secreti: tertium sacrilegii, non servans reverentiam sacramenti. Et hoc ultimum semper est mortale; cum alia duo ratione levitatis materis possint esse venialia. His præmissis.

S. II.

Resolvitur Dubium.

IV. Deo. Adeo strictè est sigilli confessionis obligatio, ut ne quidem in periculo boni communis, aut in quantitate necessitate possit violari. Sic omnes Theologi, & Canonistæ. Constat ex Cap. Sacerdos supra citato, ubi dicitur, quod Sacerdos non potest revelare secretum confessionis pro quocumque scandalo vitando. Secundo. Quia Sacerdos debet Deo, cuius minister est, se conformare: sed Deus peccat, qui per confessionem habet, non revelat, sed tegit; ait enim, Ezech. 18. v. 21. Si impius egesserit poenitentiam ab omnibus peccatis suis... omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor: quod repetitur, e. 33. v. 16. Unde S. Th. in supplem. q. 11. a. 1. de sacramentis inquit, una exterior generatur, sicut illa verum quæ interior, contingit. Et adeo confessio, quæ quæ Sacerdoti se subicit, sequitur est interius submissio, quæ quæ Deo subicitur. Deus autem peccatum illius, qui se subicit per poenitentiam, tegit: unde ex hoc oportet in sacramento Poenitentia significari. Et ideo de necessitate sacramenti est, quod qui confessionem velat, & tamen quæ violator sacramenti peccat, qui confessionem revelat.

Ex quibus hæc conficitur ratio. In nullo casu licitum est violare sacramentum, cum hoc sit intrinsece malum: quod autem est intrinsece malum, in nullo casu licet fieri: sed qui confessionem revelat, violator est sacramenti; corrumpit enim ejus significationem, qua significare debet exterior id, quod interior fit a Deo, qui peccatum in confessione manifestatum regit, ergo &c.

V. Aliam rationem dat S. Th. citato loco. Si in aliquo casu liceret Sacerdoti revelare peccatum sibi in confessione expositum homines nimis arcerentur a confessione; nam probabiliter suspicari possent, in his, vel similibus casibus id licere; siquæ confessio fieret odiosa; & poenitentibus daretur occasio non sincere peccata sua confitendi. Ubi et contra certi de sigillo in quocumque casu custodiendo, Homines magis ad confessionem attrahuntur, & simpliciter etiam peccata confitentur.

VI. Dices primo. Sicut de necessitate confessionis est secretum, ita & ejus integritas: sed in aliquo casu licitum est facere confessionem non integram, ut dictum est: ergo & in aliquo casu licitum erit secretum frangere.

Respondet primo, neg. min. Integritas enim, quæ ex jure divino necessaria ad confessionem, est integritas formalis: & ab hac in nullo casu dispensari poenitens potest, quamvis ab integritate materiali, quæ necessaria non est, possit excusari. Secundo, de differentia. Quia præceptum de integritate confessionis cum sit affirmativum, obligat solum, attentis certis circumstantiis, & quando fuerit expediens. At præceptum de non violando secretum confessionis est negativum: ideoque semper obligat, nullo proffus casu excepto.

VII. Dices secundo. Interdum, revelatio confessionis necessaria esse potest ad averendum grave damnum Republicæ, puta, ad impediendum, ne aliqua hæresis introducatur; ergo in hoc saltem casu licitum erit &c.

Respondet, neg. conf. Cum enim non sint facienda mala,

ut veniant bona; non est violandum secretum, quod de se est malum, ut veniat aliquid bonum, vel evitetur. Nec violatio sigilli confessionis potest conducere ad tantum Reipublicæ Christianæ bonum; quin potius ex ejus conservatione bonum regimini illius dependeat, & conferretur.

S. III.

Quæstio aliqua Resolvuntur.

VIII. Quæres primo: An Sacerdos possit revelare secreta, de quibus ille, qui confitetur, non promittit, nec est ad eam emendandum dispositus: maxime si timeatur aliqua hæresis. — Quidam inquit S. Th. citato loco ad 1. affirmative senserunt. Sed hæc opinio videtur erronea. Quia est illa confessio facta sine proposito emendationis facta; est tamen sacramentalis, quoad obligationem servandi sigillum, quia in eo peccator se subicit clavibus Ecclesiæ. Et ideo, ait S. Th. sub occulto respondendo est. Neque sigillum confessionis contra charitatem militare: quia charitatem non requirit, quod apponatur remedium peccato, quod homo habet. Illud autem, quod sub confessione fitur, est quasi necessarium, cum illud non fiat aliquis ut homo, sed ut Deus. Tamen aliquod remedium adhibere debet in spiritualibus casibus, quantum potest, sine revelatione confessionis; sicut monendo eos, qui confitentur, & aliis diligentiam apponendo, ne corrumpantur per barem. Potest etiam aliquod Prælati, quod diligentius vigilet super gregem suum: ita tamen, ut non dicat aliquis, per hoc verbo, vel nuncu confitentem prodare. Hæc S. Thomæ.

Hæc tamen intelligenda sunt de eo, qui accedit ad confessionem animo se accusandi, & se subicitur clavibus Ecclesiæ; ut vel absolvat, vel aliquo modo juvetur. Si enim sub specie confessionis peccator veniat animo irridendi, decipiendi, vel Confessarium pertrahendi in consortium peccati sui, non est ejus confessio sacramentalis; idcirco nec induens sigillum: ut refertur Dominicus Soto, dist. 19. q. 4. n. y. Vitalis, & alii declarant fuisse Romæ de quodam, qui prætextu confessionis accesserat ad alium Cardinalem, volens eum in concepte contra Pontificem conjurationis crimen pertrahere. Quod idem dixerem de muliere, quæ accesserat ad Confessarium animo pertrahendi ipsum ad consentiendum suæ turpi præconceptæ cogitationi.

IX. Ex prædictis infert Natalis Alexander primo, quod periculo violandi sigillum exponit se Sacerdos, qui de rebus in confessione auditis ita impudenter loquitur, ut possit trahere audientes in notitiam, aut suspitionem poenitentis, puta, si diceret: Titius mihi confessus est gravia peccata sua, vel casum reservatum, aut eum ad Poenitentiarium remisit, hæc injuncti poenitentiam: maxime si antea dixerit: se talem poenitentiam injungere pro tali peccato. Similiter si dicat de loco parvo, in quo confessiones auditæ, multos ibi esse fornicatores, adulteros, fures, &c. aut in Monasterio esse plures proprietarios. Si quis Superiori domus religiosæ dicat, unus e tua familia, vel domo adulter est, fur, aut mortem tibi machinatur. In his casibus exponit se periculo violandi sigillum: quia saltem indirectè contingere potest, ut veniant in cognitionem persone poenitentis.

X. Ex quo etiam infertur, quod nec Parochus, nec Seminarium Rector, sive director Ordinandorum Clerico, ob criminem in confessione auditum, & ex sola confessione sibi notum, potest denegare testimonium de vita, & moribus. Nec Parochus a Matrimonio repellere poenitentem, ob impedimentum occultum ex sola confessione sibi cognitum; alius violat sigillum, & injuriat faceret sacramentum Poenitentia. Unde sicut occulto peccatori Eucharistiam publice poenitenti denegare non potest; sed private tantum, monere, ne ad Eucharistiam accedat, antequam se probeverit: ita Parochus &c. manere quidem debent in foro poenitentia nomine Dei omnipotentis, ne cum impedimento ad sacramenta Ordinis, vel Matrimonii accedant; non tamen illi denegare possunt Ordinationem, aut benedictionem nuptialem, nisi ex alio motivo eis constiterit. In hoc enim casu potest revelare, quia illud scit etiam ut homo, puta quia vidit, vel ab aliis audivit, ut docet S. Th. citata q. 11. supplem. a. 5.

XI. Quæres secundo: Quomodo se gerere debeat Confessarius, qui a Judice interrogatur de crimine, quod sola confessione novit? Dupliciter autem potest Confessarius interrogari. Primo: interrogando de scelere, dicendo, Petrus admisit ne hoc, vel illud scelus? Secundo: interrogando de confessione, dicendo, Petrus hoc ne, vel illud scelus tibi confessus est?

Si ergo primo modo interrogatur debet respondere se sentire, etiam cum juramento. Ratio est. Quia sensus est, nescio eo cognitionis genere, secundum quem teneat tibi respondere: & hoc etiam præcipitur sub poena excommunicationis. Neque hic est aquivoçatio: quia cum notum sit quod Christianos, Confessarios in testes adhiberi non possent, sicut omnes, interrogationem de his peccatis, quæ quis ex sola confessione sacramentali didicit, & ut ait S. Th. q. 11. supplem. citata a. 1. ad 2. debent exillimare, quod tunc interrogantis sit cum interrogare: Si sciat ut homo, hoc autem non scit ut homo.

XII. Si autem secundo modo Interrogatur, eadem ratione non debet dicere. Non tamen ut observat Elinus cum aliis simpliciter negando, aliquando mentiretur; quia negaret, se scire necdum ut homo, sed etiam ut Deus; sed fortiter increpando Judicem, talem interrogationem esse impiam; eique etiam mortem comminanti repugnare, exemplo S. Joannis Nepomuceni qui potius mortem subire voluit, quam Venæstio Bohemiz.

D u a r t u m I .

Qua verba sint de Essentia Absolutionis Sacramentalis.

S. I.

Relatis Sententiis Resolvitur Pontius.

Ulti sunt verba, quæ in sacramentali absolutione præferuntur. Videndum quænam sint de essentia: ita ut si non præferantur, absolutio sit nulla. In primis certum est apud omnes, verba illa antecedentia, nempe: Misereatur tui &c. & Dominus noster Jesus Christus &c. & ita subsequencia: Passio Domini nostri Jesu Christi, non esse de essentia absolutionis, nec ad valorem ejus necessaria; sed esse solum preces congruas, & utiles ad divinam misericordiam implorandam. Solum ergo difficilis est circa ista verba: Ego absolvo te ab omnibus peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

II. Quia in re Durandus vult, quod sicut in forma Baptismi est essentialis invocatio Trinitatis, ita & in forma absolutionis: & ideo si quis reciteret in nomine Patris &c. Invalide absolveret. — Sed hoc rejicitur. Quia in invocatione sacramenti Poenitentia facta non habetur invocatio Trinitatis, sicut habetur in Baptismi institutione, sed tantum: Quorum remissionis peccata, remittantur tui. Et ratio adest. Quia Baptismus cum introducat hominem ad fidem, cujus præcipuum mysterium est Trinitas, & Confirmatio roborat hominem ad confessionem ejusdem fidei; necessaria est in forma utriusque invocatio Trinitatis: non sic autem in sacramento Poenitentia. Unde S. Th. 3. p. 2. q. 84. art. 3. ad 3. dicit: quod quia Sacerdos sicut minister absolutionis, conveniunt apponitur aliqua, quod pertinet ad primam auctoritatem Dei, scilicet, ut dicatur: Ego te absolvo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel virtute Passionis Christi, vel auctoritate Dei. Quia tamen hoc non est determinatum ex verbis Christi, sicut in Baptismo, cuius appositio relinquatur arbitrio Sacerdotis.

III. Gabriel autem vult, esse de essentia ista: Ego te absolvo ab omnibus peccatis tuis. Sed ly ab omnibus non esse necessario apponendum, constat. Tum quia: non apponitur in Rituali Romano jussu Pauli V. edito. Tum quia: cum nequeat fieri absolutio ab uno mortali, quin fiat ab omnibus, illa particula subintelligitur. Tum quia: de venialibus omnibus non semper fit absolutio.

IV. Paludanus autem, & Petrus Soto sentiunt, verba ista: Absolvo te a peccatis tuis, esse necessaria, & de essentia: quia cum absolutio sit indifferens ad absolvendum tum a peccatis, tum a censuris, debet determinari per ly a peccatis. — Sed hoc etiam, esse probabile, non videtur certum. Nam licet verbum Absolvo absolute prolatum indifferens sit; in circumstantia tamen, qua profertur super poenitentem, qui constituitur peccata sua, habet quod significet absolutionem positam a peccatis, quam a censuris. Fator tamen, ly a peccatis tuis nulla ex causa esse a Sacerdote omittendum; cum dum agitur de valore sacramentorum, tutor sententia amplectenda sit.

V. Dominicus Soto ab opposito sentit, solum hoc verbum Absolvo esse de essentia. — Sed hoc minus tutum videtur. Sicut enim in formis Baptismi, Confirmationis debet exprimi persona, supra quam cadit forma; ita & in Poenitentia, unde, Jo. 20. Christus dixit: Quorum remissionis peccata; ubi per ly Quorum designavit personam. Adde: quod absolutio fit habet ad modum sententiaë judicialiariæ; in omni autem sententia judicialiariæ exprimi debet persona delinquentis, accusata, & convicta, quæ debet absolvi.

VI. Dices. Si non debent ex necessitate exprimi peccata, a quibus datur absolutio; cur debet exprimi persona, quæ absolvitur? — Respondet, quod peccata sunt materia removenda; hæc autem non est necessario apponenda in forma, vel sententia Judicialis, cum ex circumstantiis satis indicetur: sic nec in forma Baptismi ponitur a qua forde Baptismus abluat. At persona, supra quam cadit sententia, necessario apponenda est. Tum quia: ly a peccatis in ly Absolvo necessario continetur; in quo tamen ly te, si non exprimitur, non continetur. His ergo præmissis.

VII. Dico. Probabilius videri, hæc sola verba: Absolvo te, esse de essentia absolutionis sacramentalis. Quod enim ly Ego de essentia non fit, patet: quia in ly Absolvo, ut pote verbo primæ personæ subintelligitur. Hæc videtur esse mens S. Th. 3. p. 2. q. 84. art. 3. ubi ait: Unde patet, quod hæc est conveniëntissima forma hujus sacramenti: Ego te absolvo.

Probatur autem hæc ratio. Illa sola verba sunt de essentia absolutionis sacramentalis, quæ sufficiunt ad significandum effectum principalem sacramenti Poenitentia; quia sacramenta novæ legis id efficiunt, quod significant: sed hæc sola verba Absolvo te hoc præstant, cum enim effectus Poenitentia sit ablutio, & remissio peccatorum, id efficienter exprimitur per ly Absolvo te in circumstantiis confessionis prolatum: sicut per ly Baptizo te in circumstantiis Baptismi significatur ablutio, non a quocumque, sed a forde originali, & etiam actuali ante Baptisum commissis.

Sicut autem in aliis sacramentis mutatio forme, si non variat sententiam locutionis, non irritat; ita in presenti. Ut si quis diceret: Remitto, vel Condono tibi peccata tua: vel imperativo modo: Absolvaris; valeret absolutio; peccaret tamen Sacerdos, ut pote recedens a verbis præscriptis ab Ecclesiâ: sicut si auctoritatis indicandæ gratia in plurali diceret: Nos te absol-

hemiz Regi imple præcipiendi, quæ in confessione Regine uxoris ejus audivit, revelare. Et ratio est. Quia in obsequantia præcepti secreti confessionis concurrunt. Primo: reverentia debita sacramento, quod est bonum religionis. Secundo: bonum fidelitatis de non aperiendo arcano. Tertio: Bonum charitatis, & justitie de non infamando proximum. Quarto: bonum obedientiaë legi divinæ, & humanæ. Quinto: bonum salutis fidelium peccantium sacramentum. Et tandem: bonum securitatis totius Ecclesiæ de accedendo ad confessionem sine metu infamie, vel alexius damni, si ve in bonis vitæ, si ve fortunæ, quibus bonis comparari non potest quodcumque aliud bonum; quod possit ex revelatione confessionis obtineri. Unde S. Th. citatus, ad 2. dicit: Quod sicut præceptum de confessione sacramentali factum est de jure divino, & non potest aliqua dispensatio, vel gestio humana homo absolvi ab eo: ita veluti ad revelationem confessionis potest ab homine cogi, vel licentari. Et rationem dat: Quia præceptum de confessione celanda consequitur ipsum sacramentum.

XIII. Quæres tertio: Num ex poenitentis licentia possit Confessarius audita in confessione aperire.

Respondent omnes affirmative cum S. Th. laudata quæst. 11. supplem. art. 4. Nam Dico inquit Just, propter quæ Sacerdos tenetur peccatum occultare. Primo, & principaliter, quia ipsa occultatio est de essentia sacramenti; in quantum scit illud ut Deus, cuius vultus gerit in confessione: alio modo, propter scandalum vitandum. Potest autem confessio fieri, ut Sacerdos illud, quod seclat ut Deus, seclat etiam ut homo; quod facit, dum licentiam eum ad dicendum. Et ideo sicut, non frangit sigillum confessionis, tamen debet cavere scandalum, ne frangat sigilli reputationem.

XIV. Ut tamen hoc licite fiat, due adesse debent conditiones. Prima: quod licentia sit liberè data, alioquin si est metu, vel aliqua alia simili via fit extorta, nulla erit. Cum enim dicta facultas non debeat obtineri, nisi ad bonum poenitentis; oportet, ut nominis a volente, ac liberè consentiente obtineatur. Secunda: ut explicita fiat, & non mere presumpsa, seu quam poenitens concederet, vel concedere deberet, si rogaretur. Alioquin contingere posset, ut Sacerdos arbitraretur, sibi eam licentiam fore a poenitente concedendam, quam tamen, si rogaretur, negaturus esset.

Advertit tamen S. Thom. ibi ad 4. quod ex hoc non sequitur, peccatum jam a Deo remissum publicari, & sigillum frangi. Nam ille, ad quem notitia peccati devenit, mediante Sacerdote, de voluntate consentiens, participat in aliquo actu Sacerdotis; & ideo simile est de eo, & de interpretare: nisi forte peccator velit, quod ille absolvi seclat, & libere.

XV. Quæres quarto: Qui extra confessionem aliquid sibi sigillo confessionis recipit, dicitur ne frangere sigillum confessionis, si revelet?

Calus life frequens est. Respondet tamen negative. Quia debitum sacramentalis sigilli oritur ex sola sacramentali confessione. Adit tamen S. Th. q. 11. supplem. laudata, art. 2. ad 2. Quod aliquis non debet de facile recipere hoc modo. Si tamen recipiat, tenetur ex professione hoc modo celare, ne sit in confessione habere, quamvis sub sigillo confessionis non habeat.

XVI. Quæres quinto: An sigillum confessionis se extendat ad alia, quam ad illa, quæ sunt de confessione?

Respondet S. Th. citato art. 2. in Corp. Quod sigillum confessionis dicitur non se extendere, nisi ad illa, de quibus est sacramentalis confessio: sed indirectè id, quod non cadit sub sacramentali confessione, etiam ad sigillum confessionis; patet, sicut illa, per quæ potest peccator, vel peccatum approbandum. Nihilominus etiam illa in summo studio sunt celanda. Tum propter scandalum: tum propter poenitentiam, quæ ex consequentia accidere potest.

XVII. Tandem advertit cum eodem S. Th. q. 11. supra citata, art. 3. Quod sigillum confessionis competit Sacerdoti, in quantum est minister hujus sacramenti: quod nihil aliud est, quam debitum confessionem celandi, sicut clavus est potestas absolvendi. Tamen sicut aliquis, qui non est Sacerdos, in aliquo casu participat aliquid de actu clavus, dum confessionem audit propter necessitatem: ita etiam participat aliquid de actu sigilli confessionis, & tenetur celare, quamvis proprie loquendo sigillum confessionis non habeat. Hinc ad secretum tenetur interpres, quod poenitens utitur in confitendo. Et eadem, qui, vel maligne confitentis peccata, aut data opera audivit, ut etiam casu, & sine culpa, quæ res hæc tranfit cum suo onere. Et quoque, cui Confessarius visus fuit, & de licentia poenitentis, consilii petendi causa, vel alio titulo, five etiam injuste, peccata in confessione audita revelaverit. Omnes denique, qui five immediate, five mediate, five licite, five illicitè peccata confessi novaverit: sic urgente charitate, quæ operit multitudinem peccatorum:

Q U Æ S T I O VIII.

De Forma Sacramenti Poenitentia.

Verba Sacerdotis absolventis forma sunt sacramenti Poenitentia; per quæ judicium poenitentiaë completur, & consummatur. De his ergo ea, quæ tractari solent, breviter tam calamo, examinabimus.

Abfolvitur. Solum dubium restat de forma deprecatoris modo prolatae de quo infra.

S. II.

Aliaque Insuperantur.

VIII. Insuper primo: Postquam Sacerdotem in casu naufragii plures simul baptizavit, sicut diximus, posse plures simul baptizare.

IX. Insuper secundo: Sacerdotem vere absolvere poenitentem a peccatis, & non solum illum a Deo absolutum ostendere, aut declarare, Christus enim, Joan. 20. dixit: Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; non dixit: quorum ostenderitis peccata remissa. Unde merito Tridentinum, Sess. 14. Can. 9. oppositum anathemate percussit. Et ratio est. Quia sacramenta novæ legis efficiunt id quod significant; sed verbum Absolvo significat remissionem peccati; ergo illum efficit. Vide S. Thom. 2. 2. q. 84. art. 3. ad 5.

X. Insuper tertio: Ex supra dictis de formis aliorum sacramentorum, verba absolutiois ferre hunc sensum: Ego sacramentum absolutivum a peccatis tibi impendo. Quod verificatur, etiam si quis absolvitur nulla peccato sit ligatus. Quia licet tunc per accidens (quia nimirum peccata sunt ei remissa) eum non solvat; quantum tamen in se est, producit gratiam solutivam. Nec tamen est simile de vinculis corporis, a quibus non potest solvi, nisi qui actu est ligatus; quia solutio a vinculis corporis significat, & causat tantum solutionem actualem; at absolutio sacramentalis ex vi institutionis significat, & causat gratiam absolutivam a peccatis, si non inveniat solutum. Ut tamen subiectum absolutiois sit capax; debet in eo peccatum jam fuisse, quamvis sit ei remissum: si enim aliquis nunquam peccasset, capax absolutiois non esset; & hæc propositio: Ego te absolvo, esset de subiecto non supponente.

XI. Circa absolutioem conditionatam recollenda sunt dicta de forma sacramentorum in genere, nimirum, si conditio sit de præsentibus, vel de præteritis, absolutio valida est; quia nec suspendit sensum, nec aliud facit, quod possit obviare valori absolutiois. Ut tamen licite fiat, debet esse rationabilis causa. Unde si Sacerdos dubitet, an absolutiois verba potulerit dicere potest: Si non eras absolutus, ego te absolvo. Similiter si addit dubium, an qui absolvitur sit capax; vel quia dubitavit, an sit vivus, vel ex alia causa, an sit capax. Unde dicitur, Clementem VIII. fabricam quandam a fabrica S. Petri Romæ cadentem sub hac forma absolvisse: Si ex capax, ego te absolvo. — Si vero conditio sit de futuro, ut: Ego te absolvo si cras resistas; reddit invalidam absolutioem. Quia sacramentum non perficitur ante completam conditionem, quia deest intentio ministrum: neque potest, quia tunc non est materia, nec forma; neque in potestate ministrum est suspendere pro libito effectum sacramenti.

DUBIUM II.

An Valens Forma Absolutiois verbis Deprecatoris prolatae?

S. I.

Traditio Ecclesie tum Græcæ, tum Latinæ.

I. Ecclesiam Græcam absolutioem sacramentalem verbis deprecatoris expressisse olim, & etiam modo exprimere, certum omnibus est; ut videtur potest apud Morinum, lib. 8. de Administr. Sacr. Poenitentiae, c. 12. Quod enim olim deprecatoris uteretur verbis, testatur antiqua Græcorum Euchologia, tum Cypriæ ferrate annos sexcentos excedens, tum Barberinum multo antiquius. Quod vero etiam modo servant eundem ritum: ostendit Euchologia Græcorum editum Venetiis, anno 1638. & Goarius noster sex referens orationes, quas Sacerdos Græcus super poenitentes recitat, omnes verbis deprecatoris conceptas. Quod confirmat Jeremias Patriarcha Constantinop. in censura confessionis Augullanzæ, c. 11. ubi Sacerdotum precibus tribuit peccatorum remissionem. Quod supponit Clemens VIII. in Instruktionem, quam edidit, anno 1595. super ritibus Græcorum. Ubi statuit, ut si Sacerdos Græcus in necessitate (ut potest) Latine absolvat, utatur forma absolutiois in Florentino præscripta: & postea, si voluerit, dicat Orationem deprecatoriam, quam pro forma absolutiois dicere tantum (Græci) consueverunt.

II. Quoad Ecclesiam vero Latinam, non convenit apud Eruditos, eam semper formam indicativam in sacramentali absolutiois adhibuisse. Eam enim Ecclesiam Africanam quarto seculo non adhibuisse colligitur ex S. Augustino, qui Iamiliæ, inter quinquecenta, modo, serm. 99. c. 7. arguit nonnullos ministros, maxime ex Donatistis, qui sibi quasi peccata dimitterent gloriabantur; eis modicam Christi obiciens, qui mulieri peccatrici non dixit: Ego remitto tibi peccata; sed: Remittuntur ei peccata. Quasi prævidens futuros esse homines, Qui dicere: ego peccata dimitto, ego justifico, ego sanctifico, ego sano quoscunque baptizo. Cœrulerit autem hoc Augustini argumentum, si Ecclesia Africana tunc iterabsolvendum indicativa forma in prima persona usa fuisset. Alcinus etiam, de Officiis divinis, cap. de Cœna Domini, ritum Poenitentiae describens, non alias refert, quam orationes Sacerdotis deprecatorias super poenitentes. Immo circa annum 1230. Guillelmus Parisiensis, c. 9. de Sac. Poenit. Neque (inquit) more Judicum forsorsorum pronuntiant Confessor: absolvisimus te, non condamnamus; sed magis orationem facis super eum; ut Deus

actum judiciale ex parte ministrum, potuit certas statuire leges, quibus non observatis, abogeret id, quod antea valebat. Sed de hoc Satis.

DUBIUM II.

An Absolutio Sacramentalis possit Absenti Valide Impendi?

S. I.

Resolvitur Dubium.

I. Dico primo. De essentia absolutiois est, ut voce humana profertur; ac proinde absolutio in scriptis data invalida est. Colligo ex Proterio, & Tridentino asserentibus, verba esse formam quælibet sacramenti, excepto solo Matrimonio; in quo licet regulariter verba contrahentium sint necessaria, non tamen essentialiter. Specialiter de Sacramento Poenitentiae dicunt omnes, formam esse verba, quæ Sacerdos profert, dum dicit: Ego te absolvo. Ex quibus patet, Concilia loqui de verbis proprie sumptis: si enim loquerentur non de solis verbis, sed etiam de omni suppleto vices verborum, ut sunt natus, vel scripta, immerito vices Matrimonium exceperunt. Si ergo forma reliquorum sacramentorum, Matrimonio excepto, verbis proprie talibus perfici debet; quis enim dicit, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam scriptis, vel nati perferri posse? Ergo nec &c. Idque valide congruit. Tum ex parte sacramenti: quod cum sit judicium, debet sicut in aliis judiciis voce humana profertur sententia. Tum ex parte ministrum: qui cum valde honorificum sit verbis formalibus reum absolvere. Tum ex parte poenitentis: qui magis certus est de sua absolutioe, audiens illam verbis Sacerdotis pronuntiatam.

II. Dico secundo. Absolutio nequit dari absenti. Sequitur ex præcedenti. Nam si absolutio debet voce humana profertur, nequit nisi præsentibus impartiri, soli soli possunt loqui. Deinde ly Te designat personam præsentem, sicut ly Hoc materiam præsentem: ergo sicut Sacerdos nequit baptizare personam absentem, neque consecrare panem absentem; ita nec absolvere sacramentaliter poenitentem absentem.

III. Dico tertio. Poenitens non potest Sacerdoti absenti per litteras, vel per Nuntium confiteri. Id colligitur ex Tridentino, Sess. 14. c. 2. quod voluit, poenitentes Antè hoc tribunal tanquam suos fieri. Et expressius declaravit Clemens VIII. anno 1601. qui tanquam fallum, scandalosum, & temerarium damnavit, qui diceret: Licet per litteras, seu Intermedium, Confessor absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutioem obtinere. Euret, qui consentiret illam propositionem damnasse quidem in sensu complexo, & copulativo, non vero in sensu disjunctivo; adeoque posse vel per litteras, vel per intermedium confiteri absenti, & non posse ab absente absolvi. Verum patenter utramque fuisse a Clemente damnatam, & nullam occurrere rationem, quæ potest per litteras, vel per intermedium confiteri absenti, & non posse ab absente absolvi. Verum patenter utramque fuisse a Clemente damnatam, & nullam occurrere rationem, quæ potest per litteras, vel per intermedium confiteri absenti, & non posse ab absente absolvi. Verum patenter utramque fuisse a Clemente damnatam, & nullam occurrere rationem, quæ potest per litteras, vel per intermedium confiteri absenti, & non posse ab absente absolvi.

S. II.

Solutio Objectionum.

IV. Contra primum assertum objicit. Non est de essentia confessionis, ut voce fiat: cum possit fieri per scriptum, vel per nuntium, ut in mutis; ergo neque de essentia absolutiois est. — Nego conf. & pariter. Primo: quia forma debet esse expressio, quam materia; & cum absolutio habeat rationem formæ, confessio autem materiz, non nuntium, si lex, & traditio divina verba ad illam exigat, non ad illam. — Secundo: quia si confessio deberet fieri sola voce, multa personæ, ut muti, & barbæ, & ignotæ lingue hoc bono spirituali privarentur, & non essent capaces confessionis. At per hoc quod absolutio debet profertur voce, nihil damni sequitur, & nulla occurrere rationabilis causa; unde sapienter Christus instituit, ut absolutio solis verbis profertur.

V. Objicit secundo contra idem. Absolutio ab excommunicatione in scriptis data valida est; ergo etiam absolutio a peccatis. — Nego conf. & pariter. Sicut enim absolutio ab excommunicatione non requirit certam formam verborum, ita nec verba proprie dicta: quia non operatur ut instrumentum Christi ad effectum supernaturalis; sed ut instrumentum Superioris, qui in absolvendo a censura, utpote principalis potest sibi medium determinare, non sic in absolutioe a peccatis.

VI. Dices, S. Thomas Cantuariensis abens petit absolutioem a Sede Apostolica. — Sed respondeo, S. Thomam præzaram non petisse absolutioem sacramentalem, nec hoc ab Alexandro III. obtinuisse; sed tantum canonicam: timebat enim, ne censuram aliquam incurretur, cedendo Henrico II. Angliæ Regi liberatum Ecclesiasticam impugnantem. Immo, ut patet ex ipsius Pontificis scriptis, ipsum remittit pro absolutioe ad aliquem Sacerdotem. Si te veritas (inquit) aliquid commisisse, de quo propria te debent conscientia remordere, quidquid sit; Sacerdoti, qui discretus, & provindus habetur, tibi consilium pro poenitentiam confici.

sed in iudicio forensi sententia potest fieri in absentem; ergo &c. — Respondeo, neg. conf. Iudex enim subordinatus valide sententiam non profert, nisi servet formam substantialem sibi a supremo Iudice præscriptam. Quare si in foro externo statuta esset lex, ut nemo nisi voce, & in presentia absolvetur; tunc sententia alio modo lata invalida foret: sed quia in foro externo talis lex est lata, ideo valet absolutio etiam in absentem. At in iudicio sacramentali, in quo Sacerdotes sunt Iudices subordinati Christo, debent servare eam formam, quam ipse præscripsit: ipse autem per suam Ecclesiam præscripsit, ut absolutio fiat voce, & in presentia: quia in confessione ipse poenitens reus est, accusator, & testis sui; & in tali iudicio ipsi reo credendum est in lis, quæ vel contra se, vel pro se profert: & ideo totum hoc fieri debet in presentia.

VIII. Dices. Quia contractus potest iniuri inter absentes, etiam matrimonium, saltem per modum contractus, in absentia perfici potest; ergo quia confessio est per modum iudicii, & iudicium in humanis in absentes potest exerceri, dici poterit confessionem &c. — Respondeo, neg. absolute causa. In tantum enim matrimonium fieri potest inter absentes, quia forma præscripta non requirit presentiam physicam, sed tantum moralem, & ideo a Concilio excipitur; forma vero Poenitentiae Absolutio, sicut illa Baptizatio, requirit presentiam physicam; & ideo ea exceptione non gaudet.

IX. Objicit quarto contra tertium assertum. Moribundus, qui ante adventum Sacerdotis signa dedit Poenitentiae, & petit confiteri; & adveniente Sacerdote jam usum rationis amisit, ita ut nec confiteri, nec Poenitentiae signa dare possit; si præsentibus fide digni testentur, ipsum poenitentiam petisse, potest; & debet absolvi, ut habetur ex Conc. Carthag. IV. cap. 63. Rituali Romano; ergo &c.

Respondeo, neg. conf. Nam moribundus ille præsens est, & quali per interpretem (quod licitum est) per testimonium eorum, qui audierunt eum petentem confessionem, confitetur; & Sacerdos certe moraliter est, eum adhuc petere, nec voluntatem mutasse. At in casu contrario Sacerdos nullam certitudinem haberet, nisi ejus confessio facta in absentia, etinstitueret, vel per ipsum, vel per alios; & ideo casus istenon est contra nos.

QUESTIO IX.

De Satisfactioe Sacramentali.

Tertia pars ad sacramentum Poenitentiae requisita, postrema quidem in executione, sed in intentione prior, est satisfactio, de qua in præsens sermo erit.

DUBIUM I.

An Homo possit Satisfacere de Condigno pro Pœna Temporalis Peccato Morali debita.

S. I.

Paucis Præmissis Resolvitur Dubium.

I. Satisfactio nil aliud est, quam actio, qua reparatur inæqualitas orta ex injuria alteri illata. Cumque homo peccando mortaliter duplicem inæqualitatem, & iniuriam Deo faciat: unam, constituendo ultimum finem in creatura, ex qua reatum poenæ æternæ incurrit; alteram, nimis indulgens propriæ voluntati, & inordinata in creatura delectando, ex qua incurrit reatum poenæ temporalis; ideo estio prima semper tollatur per contritionem, vel attritionem cum sacramento Poenitentiae, non tamen semper secunda. Cum remissio culpæ, & poenæ æternæ per Poenitentiam, remaneat intermedium reatum poenæ temporalis, ut contra Lutherum statuit Tridentinum, Sess. 14. c. 8. & Can. 12. & 13. Et sic primi poenitentis multas poenas temporales subijciunt etiam postquam eius culpa, & poenæ æternæ fuit remissa. Sic Aaron etiam post remissionem incredulitatis peccatum poenæ temporalis decernitur. Sic David post condonata peccata adulterii, & homicidii, inflicta fuit poenæ temporalis.

II. Notandum etiam est: quod satisfactio pro peccatis, alia est sacramentalis, quæ ex Tridentino, Sess. 14. cap. 3. describitur potest: quod sit Actio, qua in sacramento Poenitentiae restituimus Deo compensationem aliquam pro peccatis; juxta sententiam Sacerdotis.

Alia non sacramentalis, qua homo operibus bonis sibi a Sacerdote non injunctis conatur pro peccatis compensare, quæ potest sic describi: Voluntaria sui puniatis ad compensandum injuriam per peccatum Dei illatam, & ad eum sic placandum, ut temporalem poenam remittat. Hic nos loquimur de satisfactioe, non pro culpa, & poenæ æternæ, pro qua, in Tract. de Incarnat. ostendimus, nullum purum hominem posse de condigno satisfacere; sed solum de satisfactioe pro poenæ temporalis.

III. Dico. Homo potest satisfacere de condigno pro poenæ temporalis peccato debita; non tamen de toto rigore justitiæ. Prima pars est contra Lutheranos, & Calvinistas, qui cum negent, ullam peccato remissio superesse poenam temporalem luendam; negant etiam, hominem pro ea posse satisfacere: quos damnavit Tridentinum, Sess. 14. Can. 12. Et etiam contra Bajam, prop. 10. quem damnarunt S. Pius V. Gregor. XIII. & Urbanus VIII. — Eam tamen docet Trident. loco citato.

to, cap. 8. & 9. & Can. 13. Ubi cum absolute dicit, nos posse pro poena temporalis satisfacere, exponi debet de condigno: sicut cum dicit, absolute mereri posse, debet intelligi de merito de condigno. — Ratio autem esse potest. Quia tunc satisfactio censetur de condigno, quando est moraliter equalis rei debite: sed satisfactio, quae Deo exhibetur, potest esse moraliter aequalis poenae temporalis peccati mortali debita; ergo &c. Minus prob. Cum enim poena illa finita sit; poterit aequari per satisfactionem finitam; maxime si intenti sit, & ex charitate fiat. Et sicut boni opera iustorum possunt esse valoris moraliter aequalis; & proinde meritoria de condigno vitae aeternae; quanto magis id poterit satisfactio pro poena temporalis minoris estimationis.

IV. Nec obstat, quod Adversarii dicunt, nempe, quod poenis nostrae satisfactio, & poena huius vitae sit pretium ordinis inferioris ad poenam vitae futurae, & proinde non posse satisfactoriam esse de condigno. — Nam quidquid sit de satisfactoribus, ut nostrae sunt, secus tamen ut meritis Christi valorantur. Neque vero (ait Trident. Sess. 14. cap. 8.) ita nostra est satisfactio haec, quam pro peccatis nostris exhibemus, ut non sit per Christum Jesum. Nam qui ex nobis sanguinem ex nobis nihil possumus, eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus. Ita non habet vim unde gloriatur, sed omnis gloria nostra in Christo est, in quo vivimus, in quo moramur, in quo satisfacimus, facientes fructus dignos poenitentiae, qui ex illa vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Doctrina praecipua habenda.

V. Secunda vero pars, prob. Nam ad satisfaciendum de rigore iustitiae (ut dictum est, de lacrimis) requiritur, quod satisfactio non fundatur in gratia creditis, quod sit ex bonis debitoris, & ex bonis aliis iudicibus creditore; quae cum non adsint in satisfactoribus nostris, haec enim fundantur in gratia Dei, non sunt ex bonis propriis, sed acceptis a Deo, & in meritum illis titulis Deo debentur; ideo non sunt de rigore iustitiae.

S. II.

Conditiones Requiritae ad Satisfactionem.

VI. Ex conditionibus requisitis ad satisfactionem aliae sunt ex parte satisfaciens, aliae ex parte operis satisfactorii, aliae ex parte Dei acceptantis.

Ex parte satisfaciens requiritur, quod sit in gratia. Quia opera nostra, nisi gratia Dei valentur, nullam habent proportionem cum remissione poenae. Quomodo enim opus extens a persona inimica habebit valorem ad movendum Deum, ut remittat poenam temporalem; cum potius mereatur aeternam?

— An vero satisfaciens sic teneatur satisfactionem sacramentalem in gratia adimplere, ut si eam impleat in peccato mortali, peccet mortaliter, nec satisfactio praecipit Confessarii, ac teneatur de novo illam implere? affirmant multi, communis tamen negat alii. Tum quia: cum satisfactio non sit pars essentialis, sed tantum integralis sacramenti, non appetit obicem essentialis, & principali effectui sacramenti. Tum quia: Confessarius non intendit hic obligare poenitentem. Tum quia: sicut qui in peccato mortali jejunit, implet praecipitum Ecclesiae; ita in casu. — Consideret tamen poenitens, satisfactionem sibi injunctam esse, ut integro ad Deum convertatur, & ipsum reddat placatum; ideoque si dum satisfacit, in peccato mortali se esse cognoscit, studeat de suo peccato dolere. — Ex parte autem satisfaciens requiritur status viatoris. Nam sicut post hanc vitam nullus est locus merito; ita nullus est locus satisfactorii.

VII. Ex parte operis satisfactorii requiritur primo. Quod sit opus liberum: debet enim esse actus voluntarius, humanus, & moralis, cuius fundamentum est libertas. — Secundo. Debet esse bonum: quia per opera mala meremur potius novam poenam, quam remissionem poenae. — Tertio. Quod sit supernaturale: debet enim procedere ex meritis Christi, quae supernaturalia sunt; & poenae Purgatorii supernaturalis sunt, qui revelatae nobis per fidem, & quia retardant nos in consecutione finis supernaturalis. Quarto. Quod sit opus poenale, vel sponte factum, vel a Deo iniunctum, & voluntarie acceptatum, aut a Sacerdote injunctum.

VIII. Ex parte autem Dei requiritur, ut acceptetur, seu ut Deus velit intuitu talis operis poenam remittere. Satisfactio enim nostrae non habet illum vim, nisi per Christum, & nisi per illum a Patre acceptetur, ut diximus supra ex Trident. Sess. 14. cap. 8. Cum enim poenae assumptae in satisfactionem inferioris rationis sint poenis Purgatorii; non teneat Deus ex iustitia eas acceptare: praesertim, quia cum sit absolutus Dominus, possit eas pluribus aliis titulis a nobis exigere. Et sicut Iudex non teneat acceptare poenam sibi a reo exhibitam; sed potest, ea non obstante, illum punire poenis a se, vel a lege statutis: multo magis Deus. Et apparet in animabus Purgatorii, quae multos actus contritionis, charitatis &c. faciunt de se aptos ad satisfaciendum; & tamen satisfactorii non sunt, quia ad hunc finem non acceptantur a Deo.

S. III.

An possit Unus pro alio Satisfacere?

IX. Dubium procedit tam de satisfactione sacramentali, quam de non sacramentali: & de utraque, tam ut

medicina in remedio peccati, quam ut est compensatio poenae in Purgatorio luenda.

X. Dico primo. Si satisfactio consideretur, ut est ad medicinam, & remedium peccati, non potest unum pro alio satisfacere; bene tamen si consideretur, ut ordinata ad solutionem debiti. Ita S. Thom. Suppl. 3. p. 9. q. 13. art. 2. Ratio primi est. Quia medicina debet recipi in eo, in quo est morbus; unus enim non potest sanari per medicinam ab alio sumptam; & ut ait S. Thom. Ex jejuniis unius caro alterius non domatur, nec ex actibus unius alius bene agere confurvit, nisi secundum accidens; in quantum scilicet, aliqui per bona opera possunt alteri mereri augmentum gratiae, quae efficacissimum remedium est ad evitandum peccatum. Sed hoc est per modum meriti magis, quam per modum satisfactorii. — Ratio autem secunda perit ex articulo fidei, quo credimus communionem Sanctorum, quam Ecclesia in hoc sensu intelligit, ut bona opera iustorum utilitatem afferant, etiam in purgatorio existentibus. Cum enim finis omnes unius corporis membra; sicut unum membrum non in se tantum, sed & in aliorum utilitatem operatur: sic in mystico corpore Ecclesiae membra viva per charitatem possunt utiliter operari non solum sibi, sed aliis. — Sed quia hoc potest dupliciter fieri: vel immediate applicando poenam suam pro compensatione poenae temporalis alteri debita, vel mediante imperando alteri auxilium, quo per propriae satisfactionem poenam sibi debitam solvat; & de hoc non dubitatur, nam, ut cum S. Th. dicebamus, hoc est potius mereri alteri, ut satisfaciat, quam satisfacere pro altero. De satisfactione ergo immediata.

XI. Dico secundo. Satisfactio etiam sacramentali potest unum pro alio immediata satisfacere, quantum ad solutionem debiti, pro poena. Ita S. Thom. citato loco, tum in corp. tum ad 2. Ubi reddens rationem, quare non possit unum contenti, aut confiteri pro alio, possit tamen pro alio satisfacere, dicit: Quod contritio ordinatur contra culpam, quae ad dissolutionem bonitatis, vel malitiae hominis pertinet: et ideo per contritionem unius alius a culpa non liberatur. Similiter per confessionem homo se sacramenti Ecclesiae subicit, non potest autem unum sacramentum pro alio accipere, quia in sacramenti gratia subiciendi datur, non alteri. Et ad 1. postquam dicit, premium essentiale viliosum Dei non posse reddi ex merito alienis hominis; quia unice redditur secundum iustitiam dispositionem, & meriti Christi, quod est infinitum, subdit: Quantum ad poenam remissionem unius alteri potest mereri. & actus unius efficitur alterius charitatis medianis, per quam omnes unum sumus in Christo (Galat. 3.)

XII. Si dicas. Ex Tridentino, Sess. 14. cap. 3. partes Poenitentiae sunt Confessio, confessio, & satisfactio; ergo si non potest unum pro alio contenti, & confiteri, neque poterit unum pro alio satisfacere. — Nego. conf. Nam satisfactio est pars tantum integralis, & per modum complementi iudicii, non essentialis; ideoque per alium potest suppleri, in quo casu fit actus poenitentis saltem moraliter, sicut elemosyna facta a famulo est moraliter ipsius domini: & maxime si fiat ad petitionem ipsius poenitentis; talis enim petitio, quae formaliter actus illius est, facit, ut satisfactio, ab alio facta, sit sua.

DUBIUM II.

An satisfactio sit vera Pars Sacramenti Poenitentiae, & quem effectum conferat?

S. I.

Aliaque Praemittuntur.

I. Satisfactionem esse unam ex partibus sacramenti Poenitentiae docet Tridentinum, Sess. 14. cap. 3. ut super dictum est. Et hoc esse de iure divino colligitur ex eius institutione, in qua cum Christus dederit, Matth. 18. potestatem solvendi, & ligandi, & Joann. 20. remittendi, & retinendi peccata; noluit peccata solvi, & remitti sine aliqua poenae impositione. Quis enim Iudex reum absolvit, nisi aliqua ipsi imposta satisfactione?

II. Neque dicas primo. Quod cum Deus in poenitentia vere peccata remittat, non exigit pro illis amplius poenas: si sola enim, & fraudulenta esset reconciliatio cum inimico, si sola condonatum injuriam vellet cum aliquam poenam, aut dampnum pati. — Nec dicas secundo. Quod sicut homo reconciliatur Deo per Poenitentiam, ita & per Baptismum: sed post Baptismum nulla remanet poena; ergo nec &c.

III. Respondendo enim ad primum, quod non est facta reconciliatio Iudicis, qui non recipit ad amicitiam reum, nisi facta compensatione iustitiae laesae. Unde cum Deo sit summus Iudex, ita sua misericordia peccatum condonare potest, ut velit suae iustitiae satisfieri: eo vel maxime, quia poenitens non semper per poenitentiam tantum dolet, quantum peccando delictatus fuit.

IV. Ad secundum disposita est inter Baptismum, & Poenitentiam: quod ille se habet per modum spiritualis regenerationis, totum, quod prius erat delens, nempe, tam poenam quam culpam, & novum penitus hominem faciens. At ista se habet per modum satisfactionis, ad quam requiritur, quod infirmus suis actibus cooperetur; ac proinde quod conetur ne dum ad detestationem culpae, sed etiam ad satisfactionem pro poena. Eo vel maxime, quia peccatum post Baptismum commissum gravius est; ideoque majores ad Deum placandum labores sunt subeundi.

V. Sed

V. Sed dicas. Christus lavit nos in sanguine suo, & fuit propitiatus pro peccatis nostris; ergo si nostra requiritur satisfactio sit injuria satisfactorii Christi. — Nego. conf. Satisfactio enim Christi fuit sufficiens pro omnibus peccatis, & poenis per modum causae universalis, quae nihilominus applicari debet nobis per satisfactiones nostras. Et sicut nulla sit injuria doloribus Christi pro hoc, quod de peccatis doleramus, neque ejus orationibus pro hoc, quod oramus; ita neque ejus satisfactioni praedilectus, pro hoc, quod & nos satisfacimus.

S. II.

Resolvitur utraque Dubii Pars.

VI. Dico primo. Satisfactio est pars Poenitentiae, non quidem essentialis, sed integralis. Prob. Tum quia: poenitentia non est de essentia, sed tantum de integritate, & veluti complementum extrinsecum iudicii. Tum quia: satisfactio supponit sacramentum iam perfectum, & essentialiter completum; cum supponat gratiam, & remissionem peccatorum ex vi contritionis, confessionis, & absolutionis productam. Tum quia: satisfactio est pars essentialis, moriundus omni sensu delictus est incapax sacramenti Poenitentiae, quia impotens illam impleere satisfactionem.

XII. Dico secundo. Satisfactio sacramentalis triplicem ex opere operato praestat effectum. Primo: Remissionem poenae temporalis. Secundo: Auxilia quaedam ad facilius praevendum a peccatis. Tertio: Augmentum gratiae habitualis. Primo: Satisfactio novae legis efficitur id, ad quod sunt instituta: sed satisfactio sacramentalis instituta est ad remissionem poenae temporalis ex peccatis relicta, & ad facilitatem cavendi in posterum, ut habetur ex Trident. Sess. 14. cap. 8. ergo &c.

Tertia vero pars controversa inter Theologos, quibusdam dissentientibus; his motus. Primo. Quia per unum sacramentum una tantum gratia datur: sed satisfactio supponit gratiam iam productam vi absolutionis; ergo &c. Sicut enim species vini, quae sunt pars Eucharistiae, non conferunt novum gradum gratiae distinctum ab eo, quem species panis conferunt: ita neque satisfactio &c. — Secundo. Quia si satisfactio gratiam conferret, gratiam significaret; si eam significaret, subsisteret significationi sacramentali, & esset pars essentialis, sicut contritio &c. — Tertio. Quia alia Poenitentia, saltem quoad satisfactionem, est sacramentum vivorum. Deinde qui satisfacere in peccato mortali, peccat mortaliter: quia ponere obicem gratiae sacramentali: & qui in peccato mortali illam adimplet, cum sola attritione iustificatur, ac si sacramentum Poenitentiae de novo reciperet.

VIII. Attamen, his non obstantibus, probabile est, quod satisfactio, dum impletur, gratiam per poenitentiam collatam augeat, vel peccat. Quia satisfactio est pars, licet integralis, sacramenti, id est signi a Christo instituti ad causandam gratiam; ergo hoc debet participare, non primo eam producendo, quia iam productam supponit, sed productam perficiendo, vel augendo.

IX. Ad primam ergo objectionem dico, quod gratia, quae per satisfactionem augeatur, non est nova gratia; sed perfectio gratiae per poenitentiam obtentae: sicut non defant, qui velint, species vini sumptas majorem gratiae perfectionem afferere, quam si sola panis species sumatur. Dato nam antecedente, quod distipariter. Quia in speciebus panis adest totus Christus continens totam virtutem sacramenti, & gratiae: ac contritio, confessio, & absolutio non continent totam perfectionem gratiae, quam Deus in tali sacramento decrevit producere; sed aliqua pars communicatur satisfactorii, quando impletur. — Ad secundam dico, satisfactionem subsistere significationi sacramenti Poenitentiae integrali, esse non essentiali. — Ad tertiam dico, non sequi primum. Quia principalis gratia per Poenitentiam producta est gratia prima: quod autem una poenitentia pars gratiam perficiat, non faciat, ut Poenitentia evadat sacramentum vivorum. Non secundum. Quia esto peccet qui ponit obicem gratiae essentiali sacramenti, non tamen qui ponit obicem solum complemento, & perfectioni gratiae. Neque tertium. Quia facere de attrito contritum proprium est totius sacramenti Poenitentiae, non vero unius partii eorum, praesertim integralis.

X. Pro concilianda tamen utraque opinione dici potest, satisfactionem augere gratiam non intensive, producendo novum gradum distinctum a primo; sed extensive, perficiendo gratiam in ratione abolendi peccati reliquias, quatenus remittit etiam poenam temporalem: & imperando gratias praevallentes, & auxilia divina; ut peccata in posterum facilius praevaleantur.

Ut tamen satisfactio sacramentalis hos effectus producat, debet adimpleri in statu gratiae. Quod si in statu peccati mortali adimpleretur, esto tunc effectum suum non producat; debet tamen pius, & probabile est, suum effectum habituram, recedente impedimento: sicut enim sacramentum informe, recedente obice, effectum suum producit; ita & satisfactio, quae pars sacramenti est.

S. III.

De Obligatione Sacerdotis, & Poenitentis circa Satisfactionem.

XI. Confessarius regulariter, & per se loquendo teneatur, audita confessione satisfactionem, seu poenitentiam

injungere. Ita ex Trident. Sess. 14. c. 3. & 8. Teneatur enim facere sacramentum integrum; & consequenter injuriam ei irrogaret, si satisfactionem, quae pars integralis ejus est, omitteret. Insuper cum ibi fideat ut Iudex, teneatur iustitiam vindicativam exercere, quae requirit punitionem pro delicto. Quare confessio, & poenitentia, peccatorum mortalium pro delictis. Quae omittentem sine rationabili causa: nisi forte peccata vel essent tantum venialia, vel mortalia, alias confessio: tunc enim aliqui censent, peccatorum solum venialiter. — In poenitentia autem injungenda aequitate servare debet Sacerdos; ut pro gravibus gravem, pro levibus levem poenitentiam injungat: ad quod teneatur, tum quia Iudex, tum quia Medicus, tum quia Minister. Nam Iudex servare debet aequitatem in poena, Medicus convenientem morbo adhibere medicinam; & Minister integram facere sacramentum.

Dixi teneri regulariter, & per se. Potest enim causa rationabilis excusare, ne satisfactio injungatur; puta, si poenitentia sit gravi morbo oppressus, si Jubilum, vel plenarium indulgentiam lucretur: vel (addunt aliqui) si timeatur, ne poenitens in futura confessione aliquod peccatum reticeret, aut a confessione detereretur: (cui tamen censetur moderi Tum posse, aliam mitoriorem poenitentiam imponendo) sunt etiam plures, qui censent, quod si confiteri Sacerdoti, poenitentem ante confessionem sufficienter satisfecisset; non teneatur ullam satisfactionem injungere.

XII. Poenitens autem e contra teneatur poenitentiam sibi a Confessario injunctam acceptare, & acceptam implere: quidquid sentiant aliqui volentes, poenitentem remittere potest solutionem poenae in aliam vitam. Unde si quis ita dispositus esset, ut nullam poenitentiam a Sacerdote vellet acceptare dicens, se velle remittere solutionem poenae temporalis in aliam vitam: iste non esset absolvendus, utpote indispositus: quia periret recusans id, quod ad integritatem sacramenti requiritur, nedum ex parte Sacerdotis, sed etiam ex parte poenitentis; & quia renuens se subdere plene Ecclesiae clavibus, ut iudicaretur.

Ex quo sequitur: quod qui sponte venialia subicit sacramentum poenitentiae, teneatur acceptare, & implere poenitentiam sibi injunctam; quia esto non teneatur absolute illa confiteri: eo ipso tamen, quod voluit illa clavibus Ecclesiae subicere, teneatur praestare quicquid ad integritatem sacramenti requiritur. — Sequitur etiam, poenitentem non posse poenitentiam propria auctoritate, neque etiam in graviorem mutare, alias non satisfaceret precepto Iudicis: sicut neque satisfaceret precepto Ecclesiae, qui loco jejunii ab ipsa praescripti aliquid melius facere vellet.

XIII. Quaerit tamen: An unus Sacerdos tollere, vel saltem commutare possit poenitentiam ab alio injunctam? — Et quidem si poenitentia fuerit imprudenter, aut irrationabiliter injuncta, tatenus omnes, posse eam vel moderari, vel mutare. Solum controversa est: An possit etiam mutare poenitentiam proportionatam, tum delictis, tum facultati poenitentis. Quoad hoc

XIV. Respondeo primo. Nullum Sacerdotem sive inferiorem, sive aequalem, sive superiorem posse poenitentiam ab alio injunctam omnino tollere. Quia nullus Sacerdos potest tollere id, quod est de integritate sacramenti; cum hoc sit de jure divino; talis autem est satisfactio.

XV. Respondeo secundo. Quivis legitimus Confessarius mutare potest poenitentiam ab alio impostam propter peccata non reservata; sed non nisi in confessione, & auditis peccatis, pro quibus sit imposita. Prima pars probatur. Nam quilibet legitimus Confessarius habet facultatem absolvendi, & poenitentiam imponendi super eadem peccata, & super eundem poenitentem; peccata enim cumque, ex alia parte multa ab uno, possunt alteri subici: cumque, ex alia parte nemo teneatur pro eodem peccato duplicem satisfactionem subire: stante novo iudicio, poterit poenitens, omnia prioris iudicis sententia, stare secunda, sicut poenitentiam mutare; & hoc non propter superioritatem unius Confessarii ad alium: sed propter superioritatem utriusque ad eundem poenitentem, in cuius gratiam institutum est hoc sacramentum.

XVI. Dixi, loquendo de peccatis non reservatis. Quia licet probabile sit, poenitentiam etiam pro reservatis impostam a superiore, posse ab inferiore commutari; quia peccata semel rite confessis, desinunt esse reservata, & manent sicut cetera peccata communia. — Tutor tamen est pars negativa. Quia, ut Sacerdos possit commutare poenitentiam pro peccatis remissa a superiore, debet posse de illis ferre sententiam; quia commutatio illa, actus iudicialis est: sed non potest Sacerdos inferior ferre iudicium de peccatis superiori reservatis; ergo &c.

Ratio autem in contrarium non urget. Quia licet ex suppositione, quod illa reservata quae fuerit quis confessus, subsint iudicio inferioris Sacerdotis: absolute tamen, & per se non subsunt: unde poenitentiam pro illis impostam commutare nequit. Quia sicut in materia prioris iudicii, in quo reservatio sublata est, facultatem non habet; sic neque in sententiam prolatam, & bene impositionem, quia in huiusmodi poenitentia a superiori iudicis involvitur tacitum preceptum, ne possit alius inferior, nisi gravi urgente necessitate, qua non potest ad superiorem haberi recursus, illas mutare.

XVII. Secunda vero pars etiam patet. Quia commutatio poenitentiae est actus iudicialis; in hoc autem Confessarius non est iudex, nisi intra confessionem, & extra hanc nequit subrogari poenitentiae, quae sit sacramentalis, sicut extra illam nequit injungi. Ex quo sequitur, quod neque commutari, nisi

